

**НАУКОВИЙ  
ВІСНИК**

**ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

---

---

**Рік заснування 1996**

**Випуск 793**

**Географія**

**Збірник наукових праць**

Чернівці  
Чернівецький національний університет  
2017

Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. – Вип. 793 : Географія. – 142 с.

Scientific Herald of Chernivtsi University : collection of scientific papers. Chernivtsi : Chernivtsi National University, 2017. – Is. 793: Geography. – 142 p.

У збірнику висвітлюються актуальні проблеми фізичної географії та соціально-економічної географії, проблеми методики викладання географії в школі, над якими працюють науковці Чернівецького національного університету та інших наукових установ і вузів України.

The articles in the journal highlight actual problems of physical geography, economic and social geography, which are studied by the scientists of Chernivtsi National University and other universities and research institutes of Ukraine.

*Друкується за ухвалою вченої ради  
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

**Редакційна колегія:**

Головний редактор **В.П. Руденко**  
Заступник головного редактора **В.П. Круль**

**Editorial Board:**

Editor-in-Chief: **V.P. Rudenko**  
Deputy Editors: **V.P. Krul**

**В.М. Гуцуляк, В.О. Джаман, М.В. Жук,  
К.Й. Кілінська, Б.Т. Рідущ, Т.В. Соловей,  
П.О. Сухий, Ю.С. Ющенко, В.Г. Явкін**

**V.M. Gutsuleak, V.O. Djaman, M.V. Juk,  
K.Y. Kilinska, B.T. Ridush, T.V. Solovey,  
P.O. Sukhiy, Yu.S. Yushchenko, V.G. Yavkin**

**Редакційна рада:**

<b>В. Андрейчук</b> (Польща)	<b>V. Andreychuk</b> (Poland)
<b>О. Володченко</b> (Німеччина)	<b>A. Wolodtschenko</b> (Germany)
<b>М. Куниця</b> (Росія)	<b>M. Kunitsa</b> (Russia)
<b>К. Місевич</b> (Росія)	<b>K. Misevich</b> (Russia)
<b>П. Спішак</b> (Словаччина)	<b>P. Spisiak</b> (Slovakia)
<b>І. Стебельський</b> (Канада)	<b>I. Stebelsky</b> (Canada)
<b>В. Сурд</b> (Румунія)	<b>V. Surd</b> (Romania)

**Editorial Council:**

Відповідальний секретар **Г.Д. Ходан**

Responsible Secretaries: **G.D. Khodan**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації  
Міністерства Юстиції України серія КВ № 15750-4222Р від 26.10.2009

**Журнал реферується та індексується в наступних базах даних:** Архів-репозитарій ЧНУ імені Юрія Федьковича; «Наукова періодика України» НБ України імені В. І. Вернадського; Index Copernicus International Journals Master List; Google Академія.

**Загальнодержавне видання  
Входить до переліку наукових видань ДАК України**

Адреса редколегії:  
Чернівецький національний університет  
імені Юрія Федьковича,  
географічний факультет,  
вул. Коцюбинського, 2  
м. Чернівці, Україна, 58012

Adress for correspondence  
Chernivtsi National University  
named after Yuriy Fedkovych,  
Faculty of Geography,  
Kotsyubynskyi Str., 2  
Chernivtsi, Ukraine, 58012

E-mail: [geogvisnyk@chnu.edu.ua](mailto:geogvisnyk@chnu.edu.ua)

©Чернівецький національний університет, 2017

**ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ**

<i>Валерій Руденко, Мирослав Заячук, Степан Руденко</i> ОЦІНКА СУКУПНОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	5
<i>Мирослав Заячук, Лариса Семенюк</i> СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ (1995–2015РР.)	11
<i>Валерій Руденко, Алла Пирогівська</i> КАРТИ ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА А. ЖУКОВСЬКОГО В «UKRAINE. A CONCISE ENCYCLOPAEDIA»	19
<i>Валентина Підгірна, Петронела Анкуца</i> ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ	26
<i>Іван Костащук</i> КОНФЕСІЙНИЙ ПРОСТІР РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ДИНАМІКА ТА СУЧАСНИЙ СТАН	32
<i>Інна Степанець</i> ЗАЙНЯТІСТЬ МОЛОДІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ	41
<i>Олександр Король</i> ІНОЗЕМНИЙ (В'ЇЗНИЙ) ТУРИЗМ У КАРИБСЬКОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РЕГІОНІ	47
<i>Володимир Костащук, Марина Костащук, Василь Лакуста</i> SWOT – АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ „БРУСНИЦЯ”)	55
<i>Олександра Чубрей, Н. Шелепюк</i> АНАЛІЗ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТУРИСТСЬКО-СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ	64
<i>Олександра Чубрей, А. Дусяк</i> АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ РОБОТИ НАУКОВИХ ЕКСПЕДИЦІЙ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	71

**ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ**

<i>Mykola Tsependa, Valerii Rudenko, Olena Maniutina</i> EVALUATION METHODS OF INTEGRAL WATER RESOURCES POTENTIAL OF THE TERRITORY	78
<i>Вероніка Грицку, Катерина Грек</i> ВПЛИВ ТУРИСТИЧОЇ ТА АНТОРОГЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ХОТИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ	85
<i>Наталія Габчак</i> РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	91
<i>Halyna Khodan, Kristina Melnychuk</i> EXTRA-CURRICULAR WORK AT THE GEOGRAPHY LESSONS	97
<i>Дарія Холявчук, Діна Лазурка</i> МІСЦЕВІ РИСИ КЛІМАТУ СУЧАВСЬКОГО ПЛАТО ТА ЇХНЯ МІНЛИВІСТЬ	101

*Людмила Костенюк, Василь Косован*

ГОРИЗОНТАЛЬНІ ПЕРЕФОРМУВАННЯ РУСЛА РІКИ ПРУТ НА ВІДРІЗКУ  
С. ТАТАРІВ – СМТ. ДЕЛЯТИН 109

*Сергій Кирилюк, Олена Кирилюк*

РЕКОНСТРУКЦІЯ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ  
ARISTARCHUS ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АКсіОМАТИЧНОГО МЕТОДУ 117

*Юрій Кисельов., Сергій Кононенко*

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКЦІЙ І МАСШТАБУ КАРТ ГЕОСОФІЧНОЇ  
РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЛЕСВІТУ 124

*Юрій Мулько*

ПРОБЛЕМА АНТРОПОГЕННОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ЛАНДШАФТІВ:  
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ 130

*Олександра Чубрей, Тетяна Марчук, Діана Мальцева*

ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОПОНІМІВ  
ГЛИБОЦЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 135

УДК 556.537:551.435.13(477.85)

**ГОРИЗОНТАЛЬНІ ПЕРЕФОРМУВАННЯ РУСЛА РІКИ ПРУТ НА  
ВІДРІЗКУ С.ТАТАРІВ – СМТ.ДЕЛЯТИН***Людмила Костенюк, Василь Косован**Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича*

Виділено та описано Одд гірської частини основного стовбура р.Прут від с.Кремінци (Татарів) до смт.Делятин. На основі співставлення карт за різний період (1948 – 2016), проаналізовано горизонтальні переформування русла Прута за досліджуваний період.

**Ключові слова:** Однорідні ділянки днищ долин (Одд), однорідні ділянки русел та заплав (ОДРЗ), горизонтальні деформації, максимальні темпи горизонтальних деформацій.

**Вступ.** Горизонтальні деформації в залежності від умов руслоформування бувають направлені та періодичні. Направленість горизонтальних деформацій полягає в плановому зміщенні русла в одному напрямку на протязі тривалого періоду часу. Такий вид деформацій проходить на значних ділянках ріки, і частіше проявляється в місці обмежувачого впливу на русла одного з корінних берегів. Періодичні горизонтальні деформації показують тимчасові зміни у формі русла і залежать від розвитку макроформ русла чи проходження руслоформуєчих паводків. Прикладом періодичних горизонтальних деформацій є постійний розвиток та спрямлення вільних звивин, перемінний розвиток рукавів у розгалуженому руслі, тощо (Chalov, 2008).

Даний вид деформацій залежить від гідравлічної структури потоку, місцевих змін його сили та транспортуєчої здатності, з ним пов'язане утворення меандруючих, розгалужених та відносно прямолінійних русел. Визначені типи русла передбачають певні стандартні схеми планових деформацій. Горизонтальні деформації загального характеру проявляються на значних відрізках русла ріки, а в межах окремих макроформ такі деформації є місцевими.

Швидкість горизонтальних деформацій визначається насамперед водністю ріки та стійкістю її русла на даній ділянці. Лишень в умовах обмеженого розвитку руслових деформацій швидкість розвитку врізаних форм русла майже не помітна і морфологічний ефект горизонтальних деформацій проявляється тільки в геологічному масштабі часу.

Отже, для гірських і напівгірських русел річок прояв горизонтальних деформацій прямо залежить від літології, тектоніки та типу гірських порід з одного боку та гідрологічного режиму річок, стоку наносів, особливостей

розвитку ерозійних та денудаційних процесів на водозборі з іншого боку. Тому розвиток горизонтальних деформацій в конкретних природних умовах, що відрізняються визначеним поєднанням тих чи інших природних факторів, супроводжується виникненням притаманного для них набору руслових форм різних порядків, а також специфікою їх розвитку на конкретних річках (Чалов, 2008).

Переформування русла, що проходить в результаті горизонтальних деформацій, супроводжуються локальними проявами вертикальних деформацій, які спричинені місцевими трансформаціями питомої енергії в поперечному перерізі потоку (Chalov, 2008).

**Аналіз попередніх досліджень.** Сучасний етап досліджень руслових процесів на річках України, та Українських Карпат зокрема, в основному пов'язаний із розробками науковців Київського національного університету імені Тараса Шевченка (О.Г. Ободовський, Є.С. Цайтц, В.В. Онищук, О.С. Коноваленко, З.В. Розлач), Львівського національного університету імені Івана Франка (І.П. Ковальчук) та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Ю.С. Ющенко, В.Г. Смирнова, В.Г. Явкін, М.В. Цепенда, А.О. Кирилюк, О.В. Паланичко); дослідниками таких установ як Інститут гідротехніки та меліорації УААН, Інститут гідромеханіки АН України, Український науково-дослідний гідрометеорологічний інститут, та ін.

Новий напрям геогідроморфологічного аналізу територіальних структур днищ долин річок пов'язаний із розробками молодих науковців кафедри гідроекології, водопостачання та водовідведення під керівництвом Ю.С. Юшенка (Кирилюк А.О., Паланичко О.В., Пасічник М.Д.).

**Завданням** нашого дослідження є

виділення, опис та детальний аналіз горизонтальних переформувань русла Прута на відрізьку гірської частини його основного стовбура, від с.Кремениці (Татарів) до смт.Делятин.

**Виклад основного матеріалу.** Для характеристики руслових деформацій річки Прут, на ділянці від с.Татарів до м.Делятин ми використали дві методичні градації: координатну систему Гауса Крюге відповідно до масштабу карти 1:25000 та геоморфологічний поділ на ОДд та ОДРЗ запропоновану Ю.С.Ющенком, А.О.Кирилюком та Л.В.Костенюк в роботах (Yshenko, 2005; Kurulyuk, 2008; Kostenyuk, 2012). Це дозволило нам проаналізувати динаміку руслових процесів за період з 1948 по 2016 роки. В першому випадку нами використано накладання русла р.Прут за даними 3-х періодів (1978р. карта 1:100 000, 1948р. карта 1:25 000, та космознімки датовані 2016 роком) в системі ArcGIS 9.3 з урахуванням координатної сітки, що дозволило з досить високою точністю прослідкувати планові руслові деформації (зміщення русла протягом досліджуваного періоду).

Отже, співставлення цих двох градацій дозволяє більш комплексно описати зміни русла в межах досліджуваного періоду і навіть робити деякі прогнози на майбутнє.

Першою ОДд, визначеною за методикою

Ю.С.Ющенка для р.Прут по основному стовбуру, що гідрографічно починається з місця впадіння р.Пихи і є **Яблуницька**. Дана ділянка відповідає відносно прямолінійному типу русла з вимушеними та адаптованими звивинами, в межах досить широкого днища долини, як алювіальної улоговини сформованої в результаті впадіння відносно великих приток р.Прут (р.Пихи і р.Прутець Яблуницький). В межах даної ОДд сформована одна відповідна **Яблуницька** ОДРЗ, межі ОДРЗ значно вужчі за ОДд. Розширення спостерігається тільки в районі впадіння р.Прутець Яблуницький. Дане розширення означає про можливу активізацію планових руслових деформацій проте вони носять тимчасовий характер як зона затоплення або формування тимчасових руслових відгалужень в період паводків та під час весняного водопілля. Прослідковуючи динаміку між картою 1:25 000 1948 року та космознімком 2016 року ми можемо відзначити значну стабільність русла за цей період, а також підтвердити, що названі нами вище адаптовані та вимушені звивини мають врізаний характер і є стабільними відносно тривалий період часу. Описана нами **Яблуницька** ділянка відповідає квадратам У5-Т5-Т4-С4-С3(рис.1).

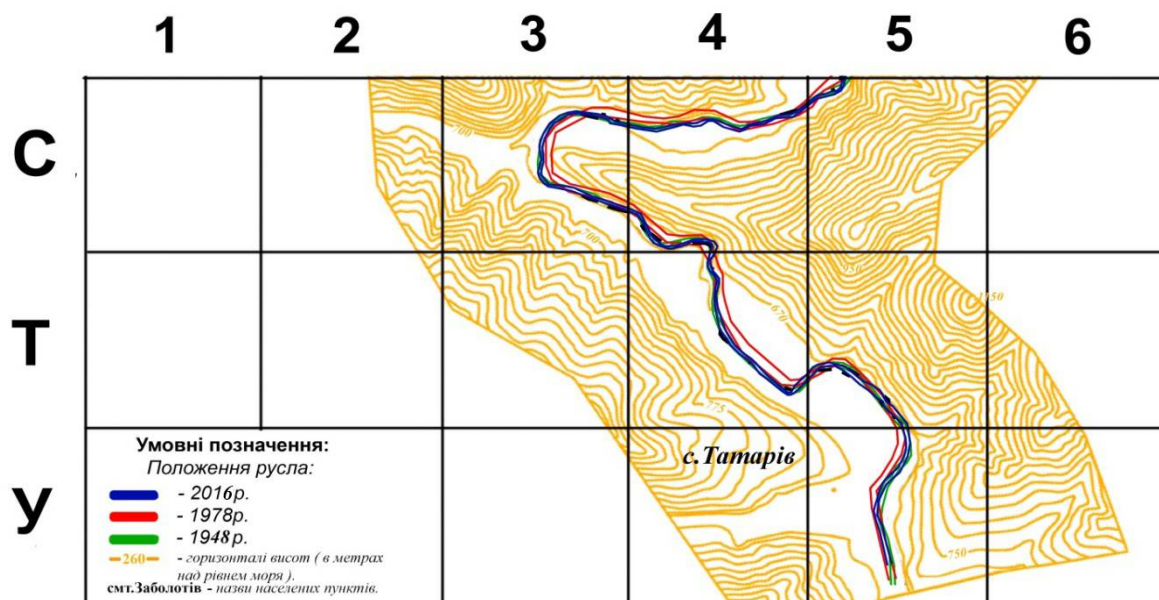


Рис.1 Суміщені положення русла р.Прут - с.Кремениці (Татарів).

Основні характеристики ділянки: максимальна ширина днища 900 м, середні ширини русла становлять 80-100 м, русло адаптоване, по черзі прилягає то до одного то до другого

корінного берега, що свідчить про переважання врізаного, поріжно-водоспадного типу русла на цій ділянці.

Наступна ОДд **Женецька** відповідає ділянці

падіння р.Женець до початку с.Микуличин, і характеризується відносно невеликою шириною днища долини, прямолінійним типом русла, швидше за все поріжно-водоспадного типу, з переважаючим приляганням то до одного корінного берега то до іншого. Дана ОДд включає 3 ОДРЗ (які виділені на основі геоморфологічного аналізу).

Ця ділянка ОДд, так само як попередня характеризується відносною стабільністю та невеликими плановими деформаціями в межах 10-30 м вправо чи вліво, що є природним для прямолінійного типу русла в межах відносно широкого днища долини. Описана нами ділянка в межах С3-С4- Р5-С5 (Рис.2.)

Таблиця 1

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут - с.Кременці (Татарів)**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформувань русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
У-5	1948-2016	л	60	0,96
Т-5	1948-2016	л	48	0,77
Т-4	1948-2016	п	57	0,91
С-4	1948-2016	п	50	0,8
С-3	1948-2016	п	30	0,48

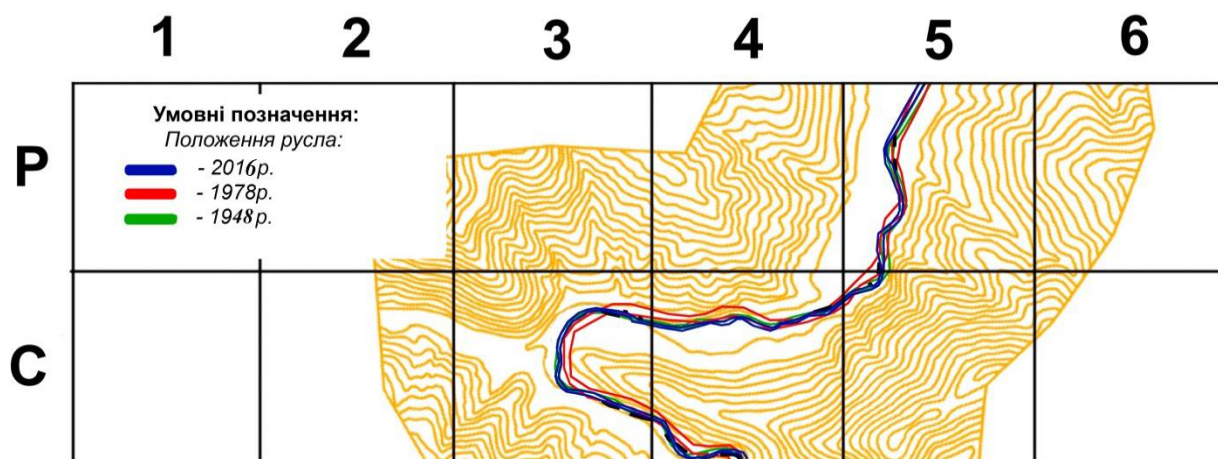


Рис 2. Суміщені положення русла р.Прут на ділянці впадіння р.Женець

Таблиця 2

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут на ділянці впадіння р.Женець**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформувань русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
С-3	1948-2016	п	30	0,48
С-4	1948-2016	п	50	0,8
С-5	1948-2016	п	52	0,83
Р-5	1948-2016	л	66	1,06

**Микуличинська** ОДд, на відміну від двох попередніх, характеризується складнішими переформуваннями, оскільки припадає на улоговинне розширення днища долини поблизу впадіння р.Прутєць Чемиговський (Рис.3.).

В даній улоговині розміщена основна частина с.Микуличин, русло характеризується чергуванням прямолінійних та звивистих діля-

нок, а також розгалуженнями та зміною поріжно-водоспадного типу на алювіальне. Спостерігаються також чималі переформування за досліджуваний період, утворення осередків та островів, а також планові зміщення від корінного правого берега вліво, через розмив низької заплави. Максимальні планові деформації сягають близько 300 метрів, а середні



деформації відповідають зміщенню русла на 100-150 метрів. За досліджуваний період в межах квадратів П5, ТА, О5 спостерігається зміна типу русла з розгалуженого (дворукавного) на прямолінійне осередкового типу. Описані вище планові деформації в основному пов'язані з відносно вільними умовами русло

формування (до 2000 м), завдяки улоговині, та наявністю заплави і навіть часткових уривків терас. А також, в результаті надходження додаткових мас наносів від притоки р.Прутець Чемигівський. Дана ділянка відповідає квадратам П5-О5-О4-Н4 (таблиця 3).

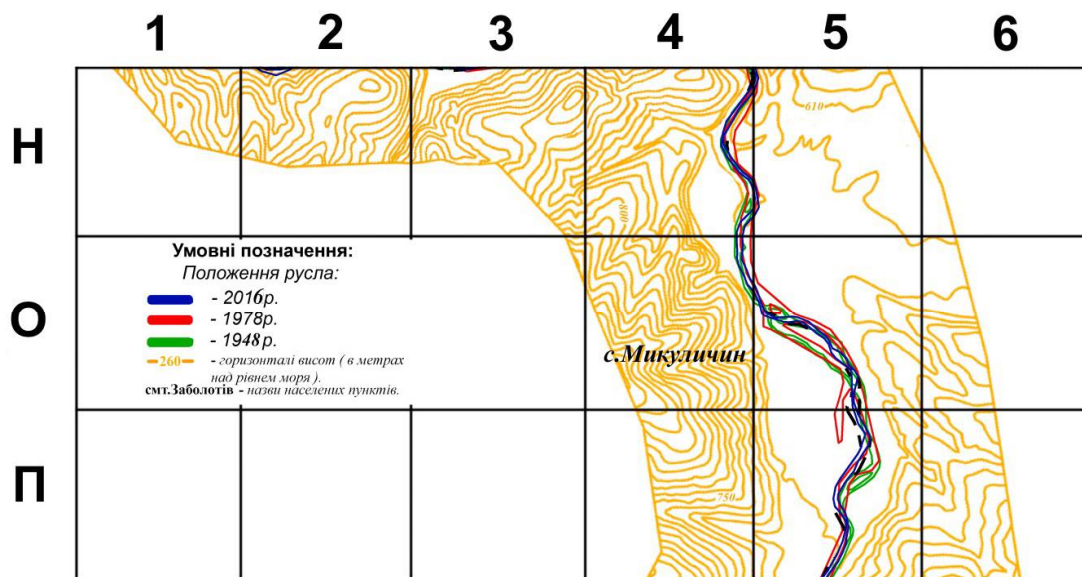


Рис.3. Суміщені положення русла р.- с.Микуличин

Таблиця 3.

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут - с.Микуличин**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформування русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
П-5	1948-2016	л	250	4
О-5	1948-2016	л	142	2,2
О-4	1948-2016	п	50	0,8
Н-4	1948-2016	п	142	2,2

Наступна, досить довга **Ямненська** ОДд, (Рис.4) кардинально відрізняється від попередньої різким звуженням днища долини 200-400 метрів та значним впливом геологічних умов на цьому відрізку русла.

Вона характеризується улоговинним типом та виходом гірських порід, в результаті значного впливу відрогів гірських хребтів Скибових Горган. Вона поділена на 3 ОДРЗ, які відрізняються між собою поділом русла на ділянки відносно прямолінійні та з адаптованими звивинами, що відповідають квадратам Н4-М4-М3-М2-М1.

Наступна, **Яремчанська** ділянка є останньою для гірського русла р.Прут (рис 5). Вона

досить протяжна і починається від впадіння р.Жонка до м.Делятин. Дана ділянка характеризується розширенням днища долини, у порівнянні з попередньою, до 1500-1600 метрів та почерговим приляганням русла то до одного корінного берега то до іншого. Вона включає в себе 2 ОДРЗ.

Русло р.Прут на цій ділянці більш алювіальне, і характеризується певними змінами що і спостерігаємо на співставленні карт та космознімків. Вцілому можна простежити направлене зміщення русла до лівого берега на 90-100 метрів. Ця ділянка відповідає квадратам М2-Л2-К2-Й2-Й3-І3-І3.



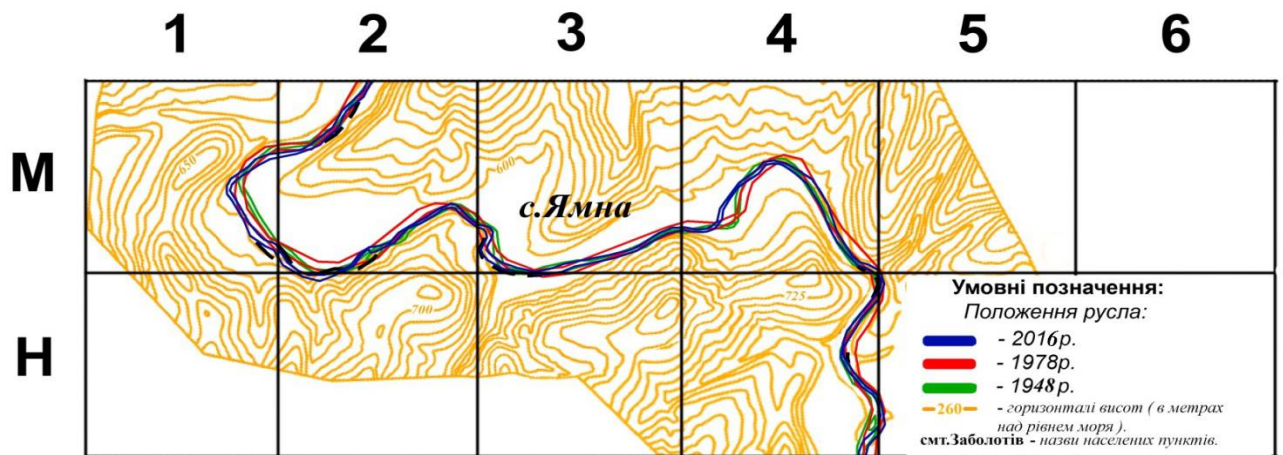


Рис. 4 Суміщені положення русла р.Прут - с.Ямна

Таблиця 4

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут - с.Ямна**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформувань русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
Н-4	1948-2016	п	142	2,2
М-4	1948-2016	п	200	3,2
М-3	1948-2016	л	138	2,2
М-2	1948-2016	л	107	1,7
М-1	1948-2016	л	150	2,4

Таблиця 5

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут – м.Яремча**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформувань русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
М-2	1948-2016	л	107	1,7
Л-2	1948-2016	л	122	1,9
К-2	1948-2016	л	137	2,2
Й-2	1948-2016	л	32	0,5
Й-3	1948-2016	л	78	1,2
Ї-3	1948-2016	л	84	1,35
І-3	1948-2016	п	63	1

**Делятинська** ділянка однорідного днища долини є перехідною між гірською та передгірною частинами басейну Пруту. Вона припадає на улоговинне передгірне розширення долини, що відповідає перехідній зоні від гірського типу русла до напівгірського, і співпадає з межею гірської структури Карпат і Передкарпаття (рис. 6).

Ця особлива ділянка характеризується насамперед поєднанням зміни умов руслоформування в результаті різкого розширення днища долини та переходом від обмежених умов руслоформування до відносно вільних. Це складна, у геоморфологічному відношенні ділянка,

добре терасована та детально описана в географічній літературі (Gerenchuk, 1968; Kravchuk, 2005). Вона давно цікавила географів дослідників, за рахунок свого поєднання добре розчленованих і чітко виражених терас у відносно обмеженому днищі долини. Така цікава ділянка повинна би була характеризуватись змінами руслових форм річки Прут через різку зміну впливу геологічної обмеженості долини, проте навіть при співставленні карт різного періоду (1948-2016 рр.) ми спостерігаємо типове гірське русло сформоване в обмежених умовах. Тільки на деяких старих картах (польська 1: 100 000 –

1933 року, та деякі більш старіші), а також при натурному обстеженні на рівні першої-другої тераси помітні сліди розгалуженого русла (за-

плавна багаторукавність), яка прослідковується і після значних паводків.

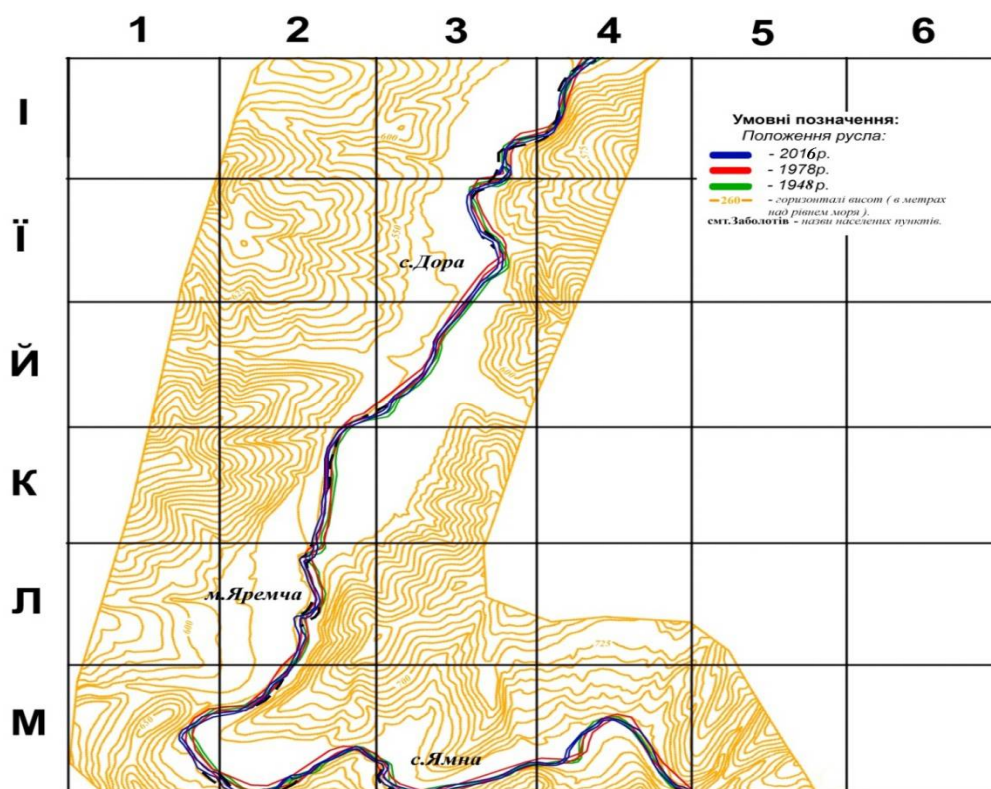


Рис.5. Суміщені положення русла р.Прут - м.Яремча.

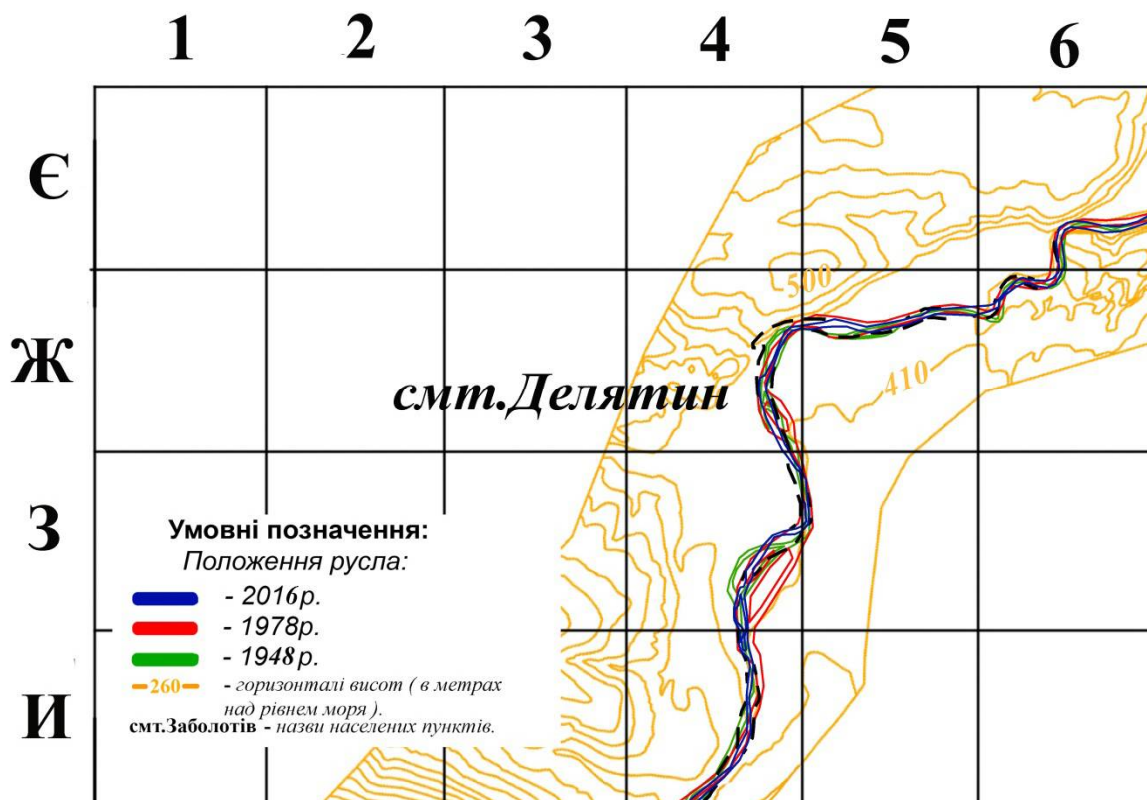


Рис. 6. Суміщені положення русла р.Прут - смт.Делятин

Отже, тут спостерігається зміна умов руслоформування, яка водночас, мало відбивається на зміні самого русла. При ширині долини близько 2 км, русло залишається в межах ОДРЗ, 100-160 метрів шириною, не змінюючи

форму плавної дуги, в напрямку від півночі на північний-схід. Дана ділянка хоч і складна за геоморфологічною будовою і сильно розчленована, проте не поділена на окремі ОДРЗ.

Таблиця 6

**Максимальні горизонтальні деформації р.Прут - смт.Делятин**

Точки визначення горизонтальних деформацій	Період переформувань русла	Напрямок деформацій зміщення	Максимальна величина зміщень на місцевості, м	Темпи максимальних деформацій, за даний період м/р
<i>И-4</i>	1948-2016	<i>п</i>	120	1,8
<i>З-4</i>	1948-2016	<i>л</i>	200	3,1
<i>Ж-4</i>	1948-2016	<i>л</i>	80	1,25
<i>Ж-5</i>	1948-2016	<i>л</i>	140	2,1
<i>Ж-6</i>	1948-2016	<i>л</i>	80	1,25
<i>Є-6</i>	1948-2016	<i>л</i>	70	1

**Висновки.** Детальний аналіз горизонтальних переформувань русла Прута на відрізку гірської частини його основного стовбура (с.Кремінці (Татарів) до смт.Делятин), показав тісний зв'язок між типом русла та зовнішніми обмеженнями, тобто шириною днища долини. Цей зв'язок прослідковується на всіх описаних ОДд окрім Делятинської. Остання, є перехідною між гірською та передгірною частинами басейну і відзначається максимальним розширенням та на відносно вільними умовами руслоформування. Та попри це, русло Прута тут залишається досить стабільним з відбитком більш давніх, заплавлених переформувань.

**Список літератури:**

1. Чалов Р.С. Русловедение: теория, география, практика. Т.1: Русловые процессы: факторы, механизмы, формы проявления и условия формирования речных русел / Чалов Р.С. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 608 с.
2. Ющенко Ю.С. Геогідроморфологічні закономірності розвитку русел / Ющенко Ю.С. – Чернівці : Рута, 2005. – 320 с.
3. Кирилюк А.О. Геогідроморфологічний аналіз розвитку русла та заплави Верхнього Пруту : дисер. на здобуття наук.о ступеня канд. геогр. наук / Кирилюк А.О. – Чернівці, 2008 р. – 315 с.
4. Костенюк Л.В. Закономірності руслоформування у річковій системі Верхнього Пруту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук : спец. 11.00.07 „Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія” / Л.В. Костенюк. –

Чернівці, 2012. – 20 с.

5. Природа Українських Карпат : [ред. К.І. Геренчук]. – Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1968. – 265 с.

6. Кравчук Я.С. Геоморфологія Скибових Карпат / Кравчук Я.С. – Львів: видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 232 с.

**References**

1. Chalov R.S. Ruslovedenie: teoriya, geografiya, praktika. T.1: Ruslovedenie: faktor, mexanizmu, formu proyavleniya i usloviya formirovaniya rechnux rusel / Chalov R.S. – M. : Izdatelstvo LKI, 2008. – 608 s
2. Yshenko Y.S. Geogidromorfologichni zakonomirnosti rozvytku rusel / Yshenko Y.S.– Chernivtsi : Ryta, 2005. – 320 s.
3. Kurulyuk A.O. Geogidromorfologichni analiz rozvutku rusla ta zaplavu Verxnyuogo Prutu : dys. na zdobuttya nauk. stupenya kandyd. geogr. nayk / Kurulyuk A.O. – Chernivtsi, 2008. – 315 s.
4. Kostenyuk L.V. Zakonomirnosti rysloformuvannya v richkoviy systemi Verxnyuogo Prutu: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kandyd. geogr. nayk : spec. 11.00.07 „Gidrologiya sushy, vodni resursy, gidroximiya” / L.V. Kostenyuk. – Chernivtsi, 2012. – 20 s.
5. Pruroda Ukrainskux Carpat : [red. K.I. Gerenchuk]. – Lviv : vudav Lvivskogo un-tu, 1968. – 265 s.
6. Kravchuk Y.S. Geomorfologiya Skybovyx Karpat / Kravchuk Y.S. – Lviv: vudav. centr LNU imeni Ivana Franka, 2005. – 232 s.

**Людмила Костенюк, Василий Косован. Горизонтальные переформирования русла реки Прут на отрезке с. Татаров – пгт. Делятин**

Представлено описание ОДд горной части главного ствола р.Прут от с. Татаров до пгт. Делятин. На основании совмещения русел данной реки за разный период (1948 – 2016) проанализировано горизонтальные переформирования русла Прута за данный отрезок времени. Этот анализ показал тесную связь между типом русла главной реки и внешними факторами воздействия, а именно шириной днища долины. Эта связь прослеживается на всех представленных ОДд, кроме заключительной Делятинской. Она является переходной между горной и предгорной частями бассейна Прута и выделяется максимальной шириной и относительно свободными условиями руслоформирования. Но вопреки этому, русло реки Прут на протяжении последний 68 лет остается стабильным, со следами более давних пойменных переформирований.

**Ключевые слова:** однородные участки днищ долины, однородные участки русел и пойм, горизонтальные деформации, максимальные темпы деформаций.

**L. Kostenyuk., V. Kosovan. The horizontal reformation of the channel of the Prut on the section of Tatariv village - the town of Delyatin.**

The territorial division of the modern river-valley systems is an urgent task both theoretically and practically. On the basis of the homogeneous sections of the river valleys bottoms as well as homogeneous sections of the river-beds and flood-lands, the landscapes, ecosystems and social-natural geo-systems are developing.

The systems of river-valley bottoms are central and most important components of the basin systems where different natural and anthropogenic pressures are concentrated.

In modern conditions, the question the formation of appropriate geo informational systems, the usage of the GIS method in the research, the development of supervision and cadaster is raised

A channel way-knowledge-geomorphologic (geo-hydro-morphologic) GIS-based technique to divide present-day river-lowland systems into distinctive components was suggested and tested; major components of present-day river-lowland system of the Upper Prut were outlined and described.

Methods to outline and analyze homogeneous areas of river valley bottoms for different geomorphologic conditions (mountainous part of the Upper Prut basin, piedmont low-hill terrains and heights, left-bank plains and heights) were improved; collected information systematized and generalized.

Homogeneous areas of channel ways and high-water beds of major rivers within the Upper Prut system were outlined and characterized. Channel way-knowledge analysis of the homogeneous areas of channel ways and high-water beds' inner structure and the processes of their elements' development was conducted.

Data base for the Upper Prut basin territorial units of the bottoms of low lands, channel ways and high-water beds was developed.

That is why the given object is interesting for the investigation of the conditions of the river-bad formation processes. Besides, the Upper Prut is a transboundary river, whose middle and low currents are situated on the border with the European Union. The river-beds and flood-beds of the Upper Prut system are exposed to a significant anthropogenic influence. Therefore, the investigation of their changes is rather impotent in the practical sense. The latter is mostly connected with the danger of catastrophic floods, problems of technical and housing functioning, systems of water-supply and drainage, organization of ecological network, development of nature reserves as well as objects of recreation and tourism.

The basin of the Upper Prut, especially its mountain part, has a complicated structure and history of formation of its hydrographic network. From the point of view of hydrology and river-bed research, the investigation of the hydrographic network is very important, because the changes in the number and of the tributaries change the quantity of the main factors of river-bed formation: water flow and drift, and the information about the abandoned ancient valleys of water flow will determine the character and conditions for the formation of river-beds.

**Key words:** present-day river-lowland system, channel way-knowledge analysis, territorial division of river valley bottoms, homogeneous areas of river channel ways and high-water beds.